

MØTEBOK

SAK NR: **47/2021**
SAKSBEHANDLER: **Anne Frugård**
Arkivnr.: *Støl 624*

MØTEDATO: **6.12.2021**
MØTESTED: **Beitostølen**

SIGN: _____

Utskrift til:
Statskog SF
Helge Melby
Innlandet Fylkeskommune
Øystre Slidre kommune

Støl 53/1/624 til Holene gnr 121/2 på Lykkjestølen. Søknad om å oppføre nytt sel m.m.

Saksdokumenter

- Søknad med diverse vedlegg mottatt 30.8.2021 fra Helge Melby
- Brev av 29.09.2021 fra fjellstyret til Statskog og Innlandet fylkeskommune
- Uttale av 4.10.2021 fra Statskog
- Uttale av 26.11.2021 fra Innlandet fylkeskommune, kulturarvenheten

Saksopplysninger

Den årlige befaringen til Fjellstyret og Statskog var 25.6.2021 i området Vinstre, og vi var innom støl 624 siden vi var i området selv om den endelige søknaden fra Melby først kom 30.8.2021.

Melby søker om flere endringer på stølstunet. Kort fortalt vil han;

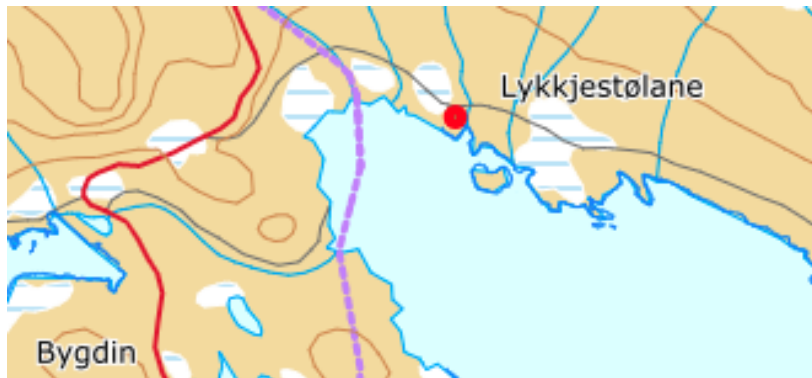
- Utvide stølsarealet for å få noe mer plass rundt bebyggelsen.
- Restaurere og rive deler av det opprinnelige selet og bygge dette om til uthus/skåle.
- Bygge nytt sel på tomta til det gamle uthuset.

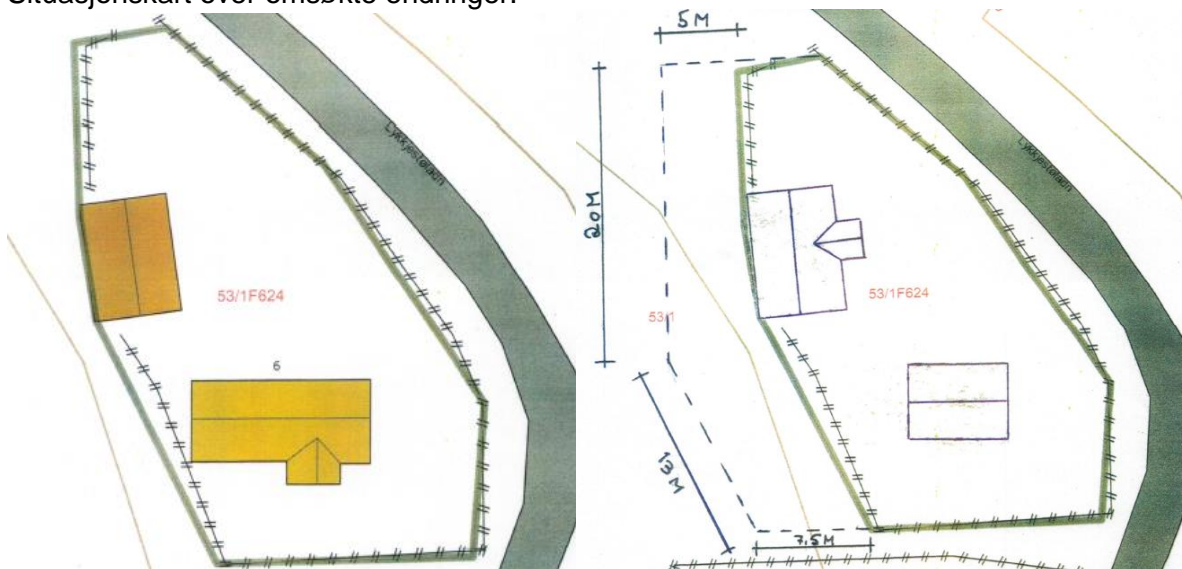
Oversiktsbilde av støl 624 (foto fra 2021). På bildet er selet er til venstre og uthuset til høyre. I søknaden ønsker Melby at sel og uthus kan bytte plass samt å få mer areal bak det nye selet.

Oversiktsbilde av støl 624 (foto fra 2021). På bildet er selet er til venstre og uthuset til høyre. I søknaden ønsker Melby at sel og uthus kan bytte plass samt å få mer areal bak det nye selet.

Oversiktskart:

Situasjonskart over omsøkte endringer:

Utdrag fra søknaden til Helge Melby. Vær oppmerksom på at han bruker ordet «støl» i stedet for «stølshus» eller «sel»:

«Endring/bygging av støl - Riving av uthus/skåle ved Vinteren Gnr 53 Bnr 1 Fnr 624

Jeg søker herved om tillatelse til å rive deler av dagens støl, samt flytte bygningen til en bedre grunn. Søknaden gjelder ett påbygg som ble satt opp i slutten av 1960-tallet.

Rivingen påvirker ikke den opprinnelige stølen. Jeg ønsker å rive ca. 3,60 meter av dagens støl

Den påbygde delen jeg vil rive har vært benyttet som 2 soverom.

Videre ønsker jeg å restaurere den opprinnelige stølen og bygge den om til uthus/skåle. Hensikten er å tilbakeføre og bevare det opprinnelige stølspreget og fasaden på bygget utvendig slik at miljøet og byggeskikken ivaretas i området. Arealet på bygget vil etter endring og restaurering bli det samme som dagens uthus/skåle.

Jeg søker også om å få rive dagens uthus/skåle som ble satt opp på begynnelsen av 1980-tallet. Dette er en enkel bygning som er i sterkt behov av reovering.

Dagens uthus/skåle er bygd på bedre og mer stabil grunn enn den opprinnelige stølen. Jeg ønsker derfor å bytte plassering på byggene som er på tomten. Jeg ønsker å oppføre ny støl på tomten til uthus/skåle, samt - som nevnt - bygge om dagens støl til uthusskåle.

Jeg mener og dette vil bevare kulturmiljøet og utbedre Lykkjestølen på en svært positiv måte.

Jeg har i sommer hatt besøk av Fjellstyret, Statskog og bygningsvernrådgiver ved Valdresmusea Odd Arne Rudi. Det har vært en god dialog rundt stølstunet. Jeg har fått innspill til tilpasninger og utbedringer som kan forbedre og bevare kulturminnene i området. Jeg ønsker å fortsette denne gode dialogen.

Stølstun er i dag bestående av følgende

- Støl Lengde 9,70 m, bredde 4,00 m
- Uthus/skåle/ Lengde 6,10 m, bredde 4,00 m
- Fjøs / utedo

Stølstun etter endring vil bestå av følgende

- Støl Lengde 8,5 m bredde 5,3 m
- Uthus / skåle Lengde 6,10 Bredde 4,00 m
- Fjøs / utedo

Støl / Skåle / uthus

Bygge kvaliteten på dagens støl er svært enkel, en ser tydelig råteskader på utvendig kledning og under store deler av utvendig tak. Innvendig på den opprinnelige stølen, er noen av veggene bygget i 3 tommers lafteplank. Disse har delvis blitt fjernet og skåret bort i enkelte områder for å lage dør mellom kjøkken og stue, samt ut i gangen. Laffeplank veggen har og blitt fjernet bak peis, pipe og kjøkkenovn for å lage brannmur til ildsted. I praksis medfører dette at den ene veggen ikke er festet til resten av lafteplankene i rommet, noe som er svært uheldig for konstruksjon i bygget.

Det er også råteskader i området rundt peis og ildstedet generelt, samt under vinduer og bak kledning, da taket har lekket i dette område.

Jeg vil som følge av problemene i dette området pigge ned og fjerne peis og pipe og avvikle ildsted i den gamle stølen. For så å restaurere vegger og tak innvendig og utvendig. Det er ikke ønskelig å restaurere dette bygget som støl fordi det er av dårlige byggekvalitet og står på ustabil grunn og dårlig grunnmur. Beliggenheten er dessuten dårlig i forhold til uthuset/skålen. Dagens byggekrav vil også påvirke restaureringen mye pga krav til isolasjon og miljø.

Et uthus/skåle krever ikke samme standard som et stølsbygg, og dagens grunn og grunnmur er absolutt bra nok til dette formålet. Det vil være mer skånsomt å restaurere bygget med en enklere standard, samt benytte dagens tomt og beliggenhet. Jeg mener den beste løsningen vil være å endre den gamle stølen til uthus/skåle, samt tilbakeføre byggets opprinnelige utseende. Dette er en forbedring av området Lykkjestølen.

Det vil dessuten være lettere å skifte ut tak og kledning på dette bygget når en restaurerer det som uthus/skåle - Siden det er mindre krav til isolasjon og byggeteknisk kvalitet på et uthus /skåle

Ved å fjerne det gamle uthuset/skålen som er enkelt konstruert vil en ny støl ved Vinsteren fremstå i fordums prakt og byggeskikk. Jeg ønsker for å beholde tunets og dagens plasseringer av bygningen. En slik omdisponering er hensiktsmessig for å utbedre og øke kvaliteten på tunet og stølsområdet.

Det er ønskelig å øke arealet fra ca 44 kvm til 49 kvm. Dette fordi dagens byggetekniske krav reduserer det innvendige arealet pga veggtykkelsen. Jeg har dessuten behov for en liten bod til oppbevaring av litt sengetøy, klær og mat.

Jeg søker også om å få endre og på gjerdet /grensen til selve stølstomten slik at gjerdet plasseres noen meter vekk fra bygningene. Slik gjerdet er satt opp i dag, er det veggen på uthuset som fungerer som gjerde. Dette er lite hensiktsmessig og ikke visuelt pent. Eventuelt kan jeg trekke stølen litt lenger innenfor dagens gjerde.

Jeg legger også her ved tegninger og situasjonskart som viser ønskede endringer.

Bakgrunn for denne søknaden

På Vinsteren vedlikeholdes gjerdet for å unngå at beitedyr får tilgang til jorden

I tillegg blir stølsjorden ettersett og slått årlig. Foret blir høstet og solgt sammen med resten av slåtten på gården. Jeg har i mange år søkt og fått innvilget en egen avtale på stølsjorden for å ivareta og skjøte trua naturtyper på dette jorden. Her følger jeg en egen oppfølgingsplan som sendes inn årlig til Statsforvalteren i Innlandet.

Etter at jeg overtok gården (Gnr. 121 Br. 2) i 2010, har flere svært nødvendige oppgraderinger blitt gjort. Gården var generelt nedslitt og hadde stort oppgraderingsbehov på grunn av dårlig vedlikehold over lang tid. Jeg investerer derfor i vedlikehold og for å sikre videre gårdsdrift. Ved siden av å oppgradere bolighus, driftsbygninger og gårds hytte er følgende investeringer gjort spesifikk rettet mot gårdsdrift:

- Alt av dyrket mark har blitt inngjerdet. Før nytt gjerde og stolper ble oppsatt, ble utkant ryddet for kratt og uønsket vekst i nærområdet til dyrket mark. Gammelt gjerde og stolper ble tatt ned og fjernet.

- For å øke slåttearealet ble ytre del av jorden frest opp for å fjerne kratt og busker som hadde vokst seg inn på dyrket arealet. Dette for å utnytte alt av dyrket areal til fôrproduksjon.
- Flere hundre meter nytt gjerde er også satt opp i skoggrensene for å forhindre at beitedyr fra Vang og Vestre Slidre skal komme ned i Skjelbygden fra Slettfjellet, da dette er et betydelig beiteområde for disse kommunene. Det er og ryddet i skogs traseer og langs veien forbi gården. Her ble det også satt opp nytt gjerde.
- Det er også investert i traktor, forpresse, slåmaskin, og en transportertraktor med pickup-vogn mm for å effektivisere slåtten.»

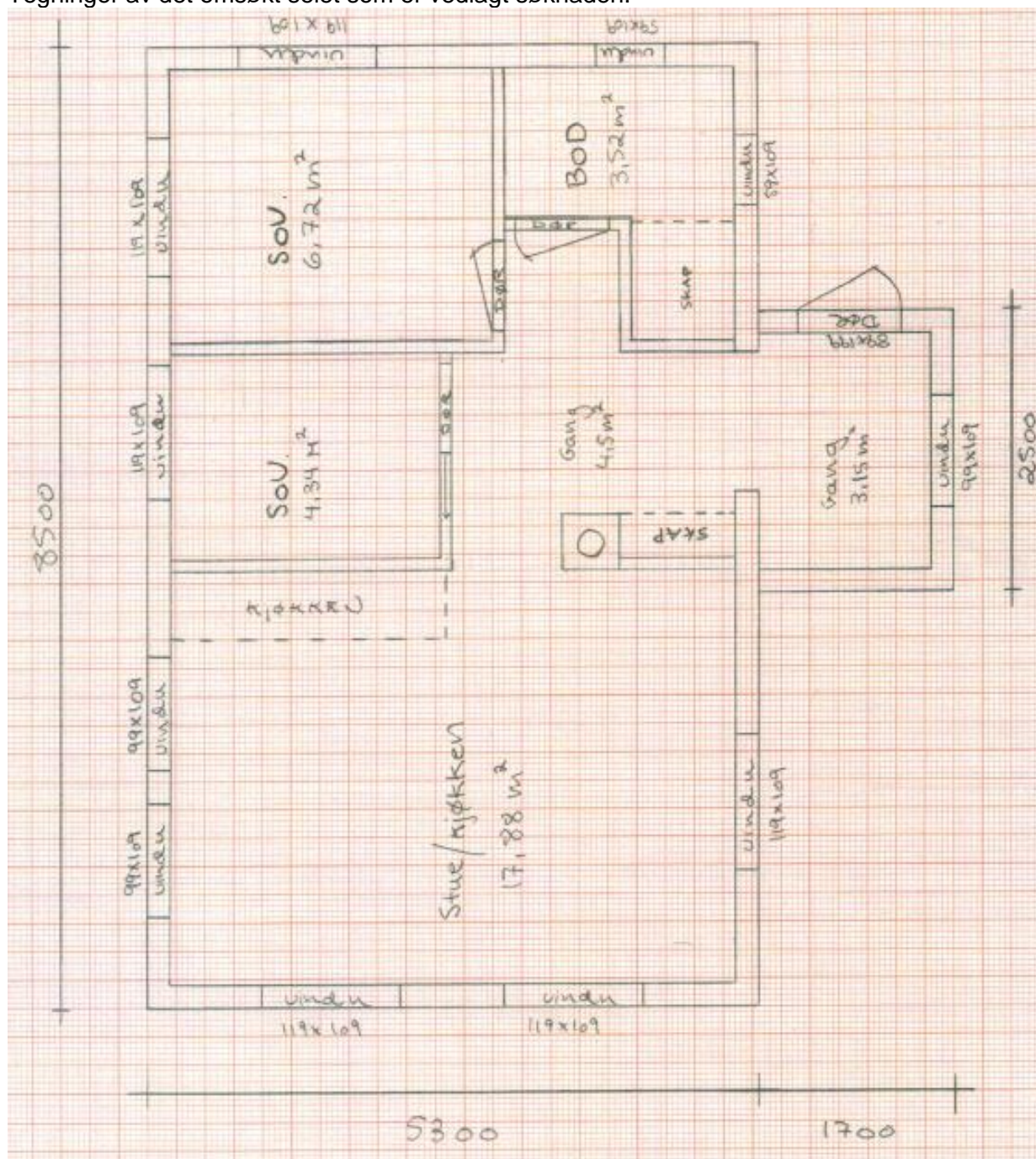
I følge fjellstyrets register utgjør dagens bebyggelse på stølen i dag:

- Sel 43 m²
- Uthus 25 m²

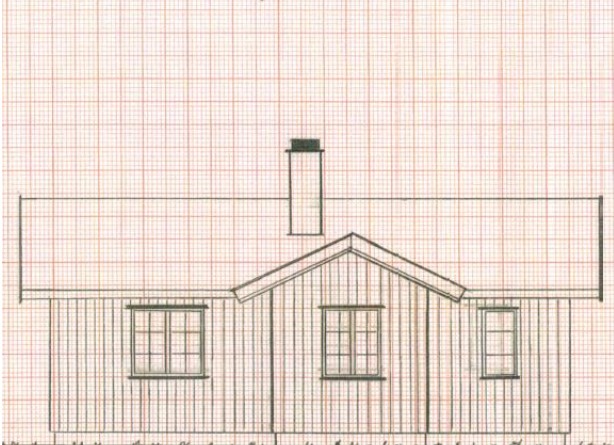
I følge vedlagte opplysninger er omsøkte sel 45 m² + inngangsparti på ca 4,2 m², til sammen 49,2 m². Det omsøkte selet er ca 6 m² større enn det eksisterende ifølge fjellstyrets register.

Stølen regnes som å være i drift fordi stølsjorden blir slått og fôret blir solgt. Fjellstyrets rolle er å vurdere byggesøknaden ut i fra driftsomfanget på stølen.

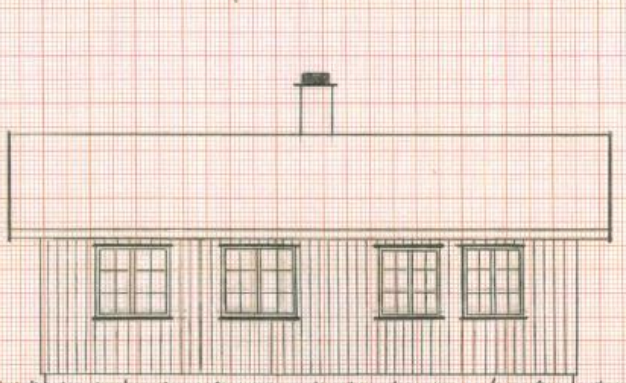
Tegninger av det omsøkt selet som er vedlagt søknaden:

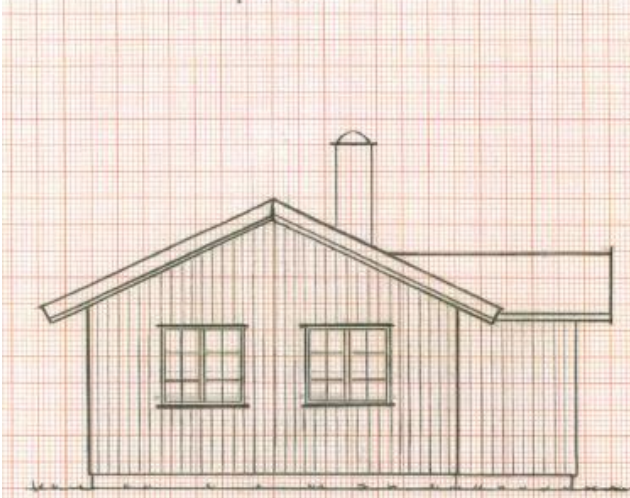
Fasade Nord/Øst

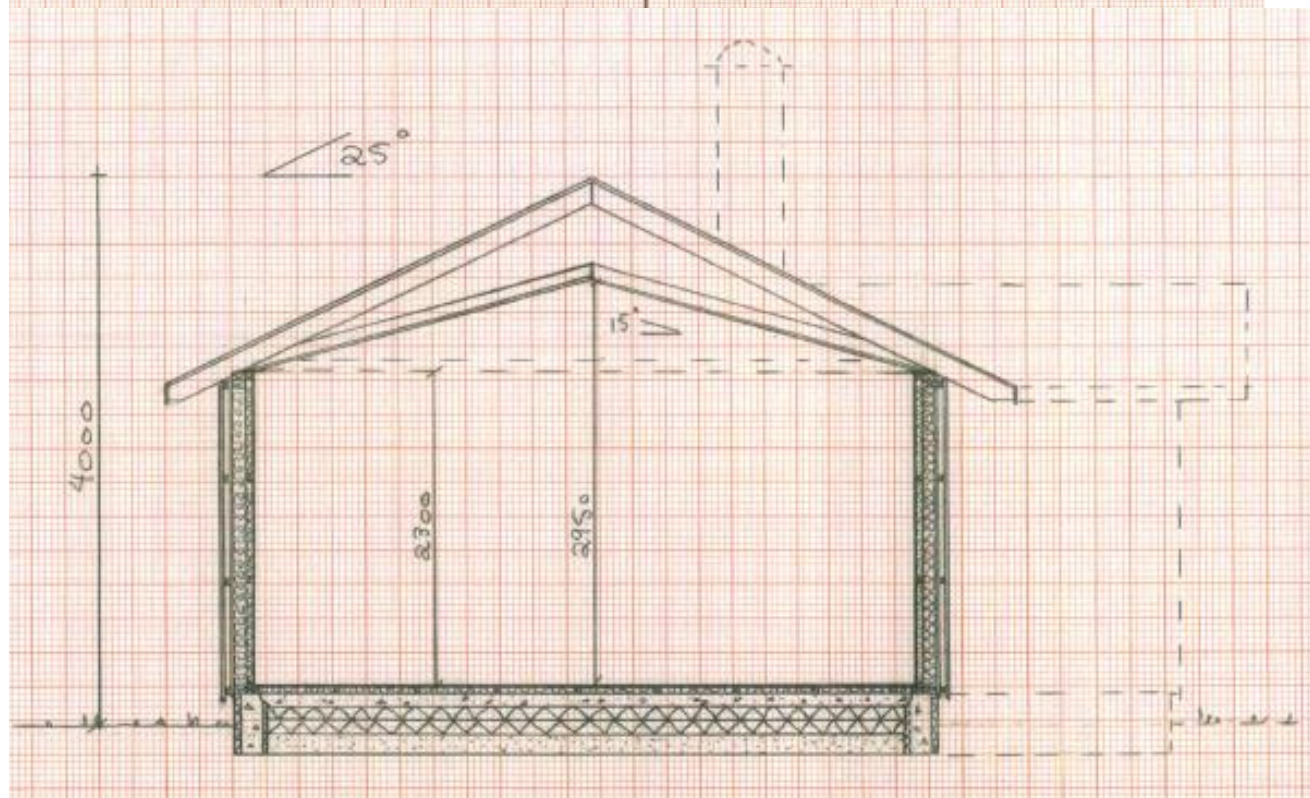
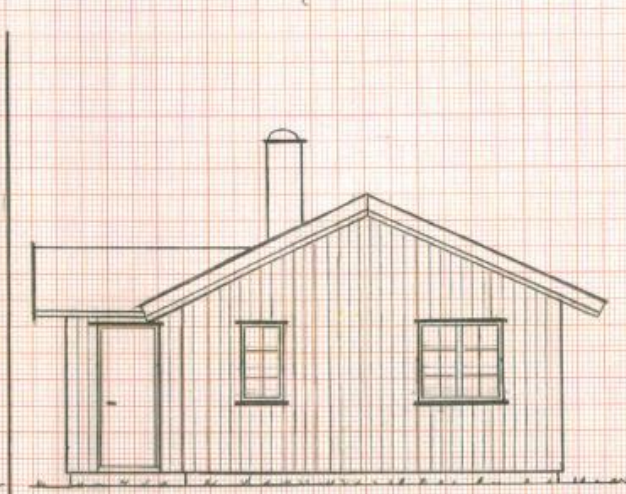
Fasade Sør/Vest

Fasade Sør/Øst

Fasade Nord/Vest

Lovanvendelse

Stølen er i bruk, og Fjellstyret skal avgjøre søknaden med hjemmel i **Forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning, § 10**. Søknad om å setje opp, utvide og endre hus

«Etter søknad som fjellstyret avgjer, kan seterbrukaren setje opp, utvide og endre hus for ei rasjonell utnytting av utvist seter. Fjellstyret skal ta stilling til kva slag og kor mange hus som trengst, deira storleik og standard eller anna, og kan setje vilkår for oppføring, utviding og endring av hus. Fjellstyret skal leggje saka fram for Statskog SF til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak etter dette leddet. Om fjellstyret vil krevje at hus eller anlegg som alt står, skal rivast, må fjellstyret leggje saka fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak. Det same gjeld ved nybygg og endring eller utviding av hus på seter, der dette vil påverke eksisterande kulturmiljø.»

Saken ble oversendt Statskog og Innlandet fylkeskommune for uttale 29.09.2021.

Statskog skriver følgende i sin uttale datert 7.5.2021:

«Det er eier av eiendommen Holene, 121/2, Helge Melby som innehar rettigheten til stølen, og som søker om å rive eksisterende sel og uthus til fordel for nytt. Videre at bebyggelsen kan bytta plass. I tillegg søkes det om å utvide arealet på stølen.

Vi anser stølen for å være i bruk i henhold til seterforskriften § 9, og saken om bebyggelsen skal behandles etter seterforskriften § 10. Ved utvidelse av stølstunet er det ikke spesifisert i lovverket hvilke paragrafer som kommer til anvendelse, da det hverken er utvisning av ny støl eller det vi kan kalle for utvisning av tilleggsjord. Det mest nærliggende er allikevel å legge til grunn en kombinasjon mellom fjelloven §§ 18 og 19 og seterforskriften §§ 6 og 20.

Bebyggelsen på stølen

Melby legger til grunn i sin søknad at selet på stølen er i dårlig forfatning og det er behov for å vedlikeholde bygget. Som et alternativ ønsker han å rive det gamle selet og plassere det der eksisterende uthus er plassert, og at uthuset flyttes til der det gamle selet står i dag. Dette vil gi en bedre stølstunfunksjon. I realiteten vil ikke området endres noe betydelig da det kun vil være snakk om å bytte plass på bebyggelsen, men selet vil, etter beskrivelsen å dømme, få en bedre plassering og unngå frostsprengning. Statskog har ingen motforestillinger til at bebyggelsen rives til fordel for nytt og at plasseringen byttes.

Endring av grense på støl

Stølen er geografisk plassert over tre parseller. Sel, uthus og fjøs er skilt med en vei imellom, mens stølsjordet ligger på andre siden av stølstunet på nabostølen. I dag går grensa på stølstunet i veggen på uthuset. Når det nå kan bli aktuelt å flytte selet der uthuset står i dag ser vi betydningen av å utvide stølstunet slik at det i hvert fall er fire meter fra bebyggelse til grensa. Forslaget tilsier en utvidelse på 200 - 215 m².

Statskog har ingen motforestillinger til at arealet på stølen kan utvides med ca 215 m², slik det blir søkt om.

Gitt at fjellstyret godkjenner søknaden slik den foreligger vil Statskog ta kontakt med kommunen som matrikkelfører og be om en grensejustering, da dette er en utvidelse på ca 5 % av det totale arealet på de tre parsellene på stølen. Vi kan forenkle det til en grensejustering i henhold til matrikkelforskriften § 34, punkt 3. Dersom kommunen tar gebyrer for å gjennomføre dette, forutsetter vi at rettighetshaver Melby tar den kostnaden.»

Statskog skriver følgende i sin andre uttale datert 4.10.2021:

«Vi viser til epost fra fjellstyret sendt 29.9.2021, der dere ber om uttale i sak om endring av bebyggelse som inkluderer rivning og flytting. I tillegg er det søkt om å utvide stølstunet noe.

Statskog var på befaring på stede sammen med fjellstyret og stølsbruker den 25. juni 2021.

Saken har vært delvis oppe til behandling tidligere og vi ga i den sammenheng uttale datert 7. mai 2021.

I ettertid har vi vært på befaring og søknaden er litt mer detaljert. Blant annet er det ikke snakk om å rive hele selet, men deler av det, og at «restselet» skal stå igjen for å kunne bruke det som et uthus.

Eksisterende uthus er ønsket revet i sin helhet og at den tomte skal benyttes til å sette opp et nytt sel.

Totalt sett økes bebyggelsens areal med ca 6 m².

På bakgrunn av innsendt dokumentasjon og befaring, ser vi ingen grunn til å endre oppfattelse av situasjonen og status på stølen og står ved vår uttale datert 7. mai 2021. Statskog har ingen motforestillinger til at bebyggelsen delvis rives til fordel for nytt, og at sel og uthus bytter plass. Vi har heller ingen motforestillinger til at arealet på stølen utvides med inntil 215 m².»

Uttalen fra Fylkeskommunen er mottatt 26.11.2021:

«Seksjon for Kulturarv/Innlandet fylkeskommune mottok den 29.09.2021 søknad om byggetiltak på Lykkjestølen på gnr/bnr/ i 53/1/624 i Øystre Slidre statsallmenning. Søknaden er vurdert i henhold til Seterforskriftene §10.

Innlandet fylkeskommune vil ikke motsette seg omsøkte tiltak.

Begrunnelse for vår konklusjon

På bakgrunn av selets tekniske tilstand, vil vi i dette særskilte tilfellet ikke motsette oss at det opprinnelige selet omdisponeres til uthus og at det kan oppføres nytt sel på tomta til tidligere uthus.

Bakgrunn

Omsøkte tiltak omfatter riving av påbygd del av dagens sel, omdisponering av det opprinnelige selet til uthus, riving av dagens uthus og oppføring av nytt sel der uthuset har stått.

Det vises rapport fra bygningsvernrådgiver ved Valdresmusea, mottatt den 24.11.2021 samt første rivesøknad mottatt 30.04.2021 og svar fra fylkeskommunen datert den 07.05.2021.

Rapport fra bygningsvernrådgiver viser at deler av bygningen har råteskader, samt at det har blitt gjort mange strukturelle endringer som gjør at bærende konstruksjoner er svekket. Det vil derfor i dette særskilte tilfellet være en hensiktsmessig løsning å ta denne bygningen i bruk som uthus og heller bygge nytt sel.

Søknaden er nå endret i forhold til opprinnelig søknad, og omsøkte tiltak er i større grad tilpasset for å bevare kulturminneverdiene i området. Nytt sel er tilpasset den lokale byggeskikken. Det forutsettes at valg av materialer på fasader og tak også tilpasses den lokale byggeskikken og kulturmiljøet for øvrig.

Fjellstyrets vedtak i denne byggesaken skal være basert på en grundig vurdering av de hensyn som ligger til grunn for gjeldende plan- og lovverk. Fjellstyret bør også vurdere om et positivt vedtak kan føre til presedens. Disse vurderinger bør beskrives i fjellstyrets saksutredning.»

Vurdering

Stølen til Holene gnr 121/2 er i bruk, og Fjellstyrets ansvar (ifølge forskriftens § 10) er å vurdere byggesøknaden ut i fra driftsomfanget på stølen. Det søkes om store endringer, men det ferdige resultatet blir likevel ikke så ulikt slik stølsbebyggelsen fremstår i dag.

Saken er sendt på uttale til Fylkeskommunen og Statskog slik lovverket krever, og både Statskog og Innlandet fylkeskommune er positive til omsøkte tiltak. Melby har hatt bygningsrådgiver Odd Arne Rudi på befaring, og han har laget en rapport.

Fjellstyret må bruke sitt skjønn til å vurdere søknaden opp mot driftsomfanget på stølen.

Forslag til vedtak

Fjellstyret godkjenner at Melby får bygge nytt sel på stølen på Lykkjestølen 53/1/624, som omsøkt. Godkjenningen er gitt med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10 og ut i fra driftsomfanget på stølen.

Fjellstyret godkjenner at sel og uthus kan bytte plass. En forutsetning for fjellstyrets vedtak er at det gamle selet gjøres om til et uthus. Uthuset skal ikke ha pipe, og det skal ikke isoleres eller brukes til beboelse.

Ved bygging skal material- og fargebruk være i henhold til byggeskikken/tradisjonen i stølsområdet for øvrig og underordne seg øvrige bygninger på stølen. Det bør benyttes takteking som er i samsvar med stilen som er på andre stølshus i området i dag.

Samtidig med at Melby søker kommunen om byggetillatelse, må det søkes om rivningstillatelse for deler av det gamle selet samt for uthuset.

Fjellstyret godkjenner at arealet på stølen utvides med inntil 215 m² jf. kart i søknaden.

Vedtak

Fjellstyret godkjenner at Melby får bygge nytt sel på stølen på Lykkjestølen 53/1/624, som omsøkt. Godkjenningen er gitt med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10 og ut i fra driftsomfanget på stølen.

Fjellstyret godkjenner at sel og uthus kan bytte plass. En forutsetning for fjellstyrets vedtak er at det gamle selet gjøres om til et uthus. Uthuset skal ikke ha pipe, og det skal ikke isoleres eller brukes til beboelse.

Ved bygging skal material- og fargebruk være i henhold til byggeskikken/tradisjonen i stølsområdet for øvrig og underordne seg øvrige bygninger på stølen. Det bør benyttes takteking som er i samsvar med stilen som er på andre stølshus i området i dag.

Samtidig med at Melby søker kommunen om byggetillatelse, må det søkes om rivningstillatelse for deler av det gamle selet samt for uthuset.

Fjellstyret godkjenner at arealet på stølen utvides med inntil 215 m² jf. kart i søknaden.

Enstemmig.

***

Vedtaket kan iflg. § 28 i forvaltningsloven, påklages. En eventuell klage skal være skriftlig og sendes Øystre Slidre fjellstyre innen 3 uker fra mottak av dette vedtak. Parter har rett til innsyn i sakens dokumenter jfr. Forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 10 i forskrift om seter og tilleggsjord i statsallmenning. Etter § 10 i fjelloven tar fjellstyrevedtaket til å gjelde 4 uker etter at det er gitt melding om vedtaket. Byggetillatelsen er ikke gyldig før kommunen har godkjent søknaden. Dersom bygginga ikke er starta opp innen 3 år faller tillatelsen bort.